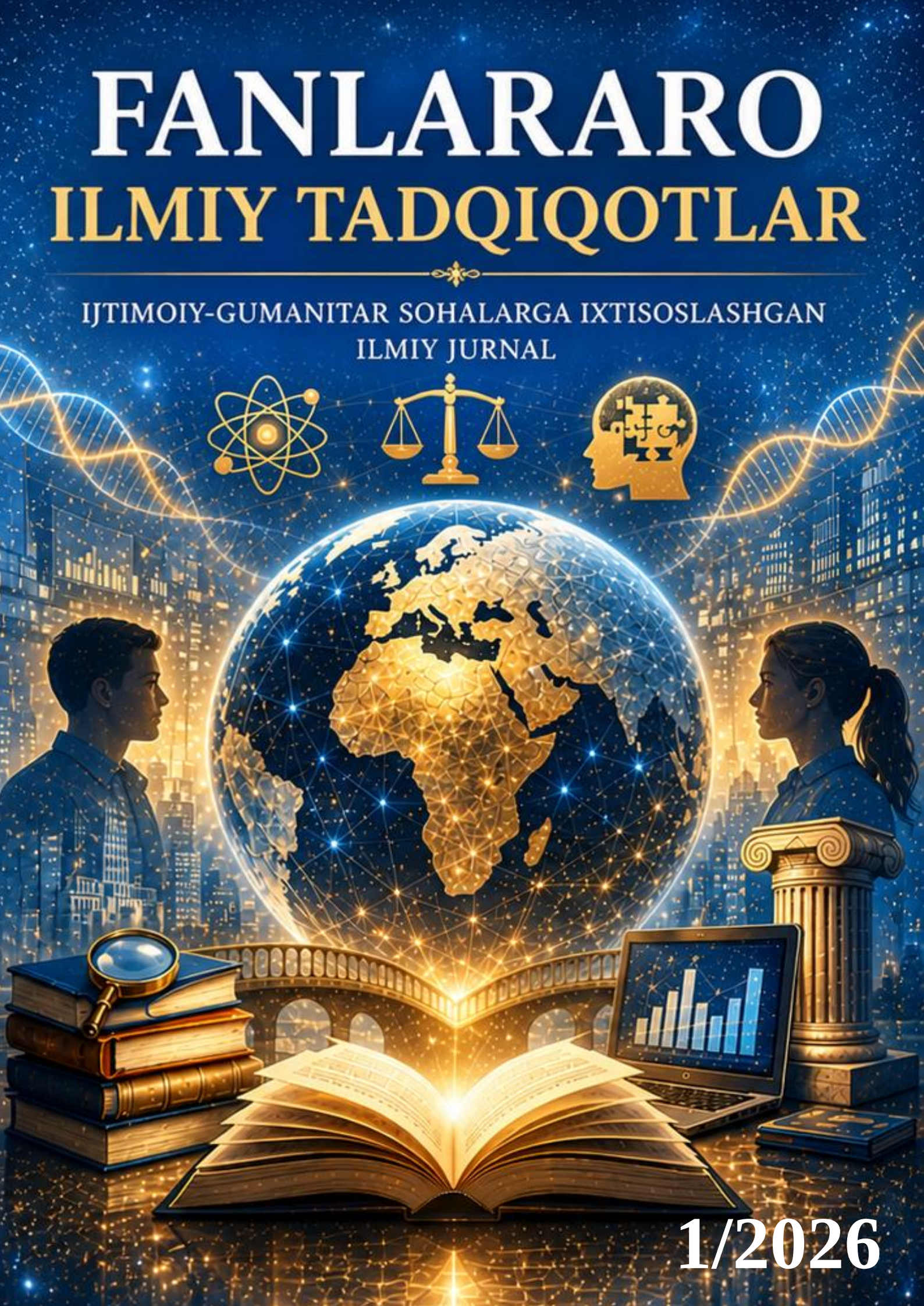
FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR

IJTIMOIY-GUMANITAR SOHALARGA IXTISOSLASHGAN
ILMIY JURNAL

1/2026

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR

ilmiy-amaliy metodologik jurnal

МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

научно-практический и методологический журнал

INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCH

scientific-practical and methodological journal

№ 1/2026

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy guvohnoma asosida faoliyat yuritadi.

BOSH MUHARRIR:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

BOSH MUHARRIR O‘RINBOSARI
Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

TAHRIRIYAT KENGASHI:
Rejep Uzyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Blinova Ye.E. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Abdullayeva B.S. – pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Ibragimova G.N. – pedagogika fanlari doktori, professor
Mamurov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Filippova O.G. – pedagogika fanlari doktori, professor (Rossiya)
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari doktori(DSc), professor
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Umarova N.Sh. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ismoilova N.Z. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Atabayeva N.B. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Jabborov X.X. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Akramov M.R. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Tuychieva S.M. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Gadoyeva M.I. – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Rasulov Z.I. – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Qurbonboyev A.N. – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Taniyeva G. M. – tarix fanlari doktori, professor
Davlatova S.T. – tarix fanlari doktori, professor
Qurbonova M. B. – tarix fanlari nomzodi, professor
Turdiyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Yuldashev S.R. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Botirova D.B. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Alimova Ye.G. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Джексембаева Г.С. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) (Qozog‘iston)
Jalilov H.N.– psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Jalilov N.A. – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Vahobov A.A. – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Raxmatova M.M. – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xalilova R.R. – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Bobojonov Sh.U. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sharipov Sh.F. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bo‘tayev J.Sh. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bobojonova F. X. – tarix fanlari nomzodi, dotsent

Mas’ul muharrir:
Xayitov Xayotjon Xikmat o‘g‘li

ARAB DAVLATLARI TARIXSHUNOSLIGINI O‘QITISHNING METODIK ASOSLARI

Axmedov Sanjar Bektemirovich
Perfect universiteti dotsenti, t.f.f.d. (PhD)
E-mail: axmedov.s@perfectuniversity.uz
ORCID ID: 0000-0001-7910-0765

Annotatsiya: Maqolada oliy ta’lim muassasalarida “O‘rganilayotgan mintaqa tarixi tarixshunosligi va manbashunosligi” fanini arab davlatlari misolida o‘qitishning metodik asoslari tahlil qilinadi. Tadqiqotda arab davlatlari tarixini o‘rganishda manbashunoslik, tarixshunoslik, qiyosiy tahlil, yozma manbalar bilan ishlash, G‘arb va Sharq ilmiy yondashuvlarini solishtirish masalalariga e’tibor qaratilgan. Maqolada fan mazmunini shakllantirishda tarixiy manbalarni turkumlash, arab yozuvi va tarixiy solnomalar ahamiyati, musulmon tarixshunosligi an’analari, G‘arb arabshunosligi hamda o‘zbek sharqshunosligi tajribasidan foydalanish zarurligi asoslab beriladi. Tadqiqot natijalari arab davlatlari tarixini o‘qitishda manbaviy tahlil va interaktiv metodlardan foydalanish talabalarda tarixiy tafakkur, mustaqil tahlil va ilmiy xulosa chiqarish ko‘nikmalarini rivojlantirishini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: arab davlatlari, tarixshunoslik, manbashunoslik, arabshunoslik, oliy ta’lim, metodika, tarixiy manba, yozma manbalar, musulmon tarixshunosligi, G‘arb sharqshunosligi, interaktiv metod, tarixiy tahlil, arab yozuvi, o‘zbek sharqshunosligi, ta’lim jarayoni.

Аннотация: В статье анализируются методические основы преподавания дисциплины «Историография и источниковедение истории изучаемого региона» на примере истории арабских государств в высших образовательных учреждениях. В исследовании особое внимание уделяется вопросам источниковедения, историографии, сравнительного анализа, работы с письменными источниками, а также сопоставлению западных и восточных научных подходов к изучению истории арабских стран. В статье обосновывается необходимость использования классификации исторических источников, изучения арабской письменности, исторических хроник, традиций мусульманской историографии, западной арабистики и опыта узбекского востоковедения. Результаты исследования показывают, что применение источниковедческого анализа и интерактивных методов при преподавании истории арабских государств способствует развитию

исторического мышления, самостоятельного анализа и навыков научного вывода у студентов.

Ключевые слова: арабские государства, историография, источниковедение, арабистика, высшее образование, методика, исторический источник, письменные источники, мусульманская историография, западное востоковедение, интерактивный метод, исторический анализ, арабская письменность, узбекское востоковедение, образовательный процесс.

Abstract: The article analyzes the methodological foundations of teaching the discipline “Historiography and Source Studies of the History of the Studied Region” through the example of Arab states in higher education institutions. The study focuses on source studies, historiography, comparative analysis, work with written sources, and the comparison of Western and Eastern scholarly approaches to the history of Arab countries. The article substantiates the importance of classifying historical sources, studying Arabic writing, historical chronicles, traditions of Muslim historiography, Western Arab studies, and the experience of Uzbek Oriental studies. The results show that the use of source-based analysis and interactive methods in teaching the history of Arab states develops students’ historical thinking, independent analytical skills, and the ability to draw scholarly conclusions.

Keywords: Arab states, historiography, source studies, Arab studies, higher education, methodology, historical source, written sources, Muslim historiography, Western Oriental studies, interactive method, historical analysis, Arabic writing, Uzbek Oriental studies, educational process.

KIRISH

Arab davlatlari tarixi jahon sivilizatsiyasi, islom madaniyati, ilm-fan, savdo, diplomatiya va madaniyatlararo aloqalar tarixida muhim o‘rin tutadi. Arab dunyosining tarixiy taraqqiyoti faqat Arabiston yarimoroli yoki Yaqin Sharq hududlari bilan cheklanmaydi. U O‘rta Osiyo, jumladan, O‘zbekiston tarixi, diniy-ma’rifiy rivoji va ilmiy merosi bilan ham uzviy bog‘liqdir. Islom dini tarqalishi jarayonida arab tili, arab yozuvi, Qur’on ilmlari, hadis, tafsir, fiqh va tarixiy adabiyotlar Markaziy Osiyo madaniy hayotiga chuqur kirib keldi. Imom al-Buxoriy, Imom at-Termiziy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sino, Mahmud Zamaxshariy kabi allomalar ilmiy merosida arab tili va arab ilmiy an’analari muhim o‘rin egalladi.

Bugungi oliy ta’lim tizimida arab davlatlari tarixini o‘qitish faqat voqealar ketma-ketligini bayon qilish bilan cheklanmasligi kerak. Mazkur yo‘nalishda talabalarga tarixiy manbalarni tanlash, ularni turkumlash, manbaviy ma’lumotlarni tanqidiy tahlil qilish, tarixiy voqealar haqidagi turli ilmiy qarashlarni solishtirish va xolis xulosa chiqarish ko‘nikmalarini shakllantirish muhimdir. Shu jihatdan

“O‘rganilayotgan mintaqa tarixi tarixshunosligi va manbashunosligi” fani talabalarda tarixiy tafakkur va ilmiy tahlil madaniyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Maqolaning maqsadi arab davlatlari tarixshunosligi va manbashunosligini o‘qitishning metodik asoslarini tahlil qilishdan iborat. Tadqiqot obyekti sifatida oliy ta’lim muassasalarida arab davlatlari tarixini o‘qitish jarayoni, predmeti sifatida esa ushbu jarayonda manbashunoslik, tarixshunoslik va interaktiv metodlardan foydalanish imkoniyatlari tanlandi. Tadqiqotda tarixiylik, qiyosiy tahlil, manbashunoslik tahlili, tizimli yondashuv va pedagogik-metodik tahlil usullaridan foydalanildi.

MAVZUNING O‘RGANILGANLIGI VA METODOLOGIYASI

Arab davlatlari tarixini o‘rganish uzoq tarixiy an’anaga ega. Dastlabki musulmon tarixshunosligida tarixiy bilimlar Qur’on, hadis, siyrat, mag‘oziy va tabaqot adabiyotlari bilan bog‘liq holda shakllandi. Payg‘ambar Muhammad sollallohu alayhi vasallam hayoti, islomning ilk davri, xalifaliklar tarixi, fathlar, siyosiy sulolalar va ilmiy-madaniy markazlar faoliyati musulmon tarixchilari asarlarida keng yoritildi. At-Tabariy, al-Mas’udiy, Ibn al-Asir, Ibn Xaldun kabi muarrixlar arab va musulmon tarixshunosligi taraqqiyotida muhim o‘rin tutadi.

Ibn Xaldunning “Muqaddima” asarida tarix voqealar ketma-ketligi sifatida emas, balki jamiyat taraqqiyoti, sababiyat, davlat va sivilizatsiya rivoji bilan bog‘liq ilmiy hodisa sifatida talqin qilinadi [5].

Bu yondashuv tarixshunoslikni nazariy jihatdan tahlil qilishda muhim ahamiyatga ega. Abu Rayhon Beruniy esa “Osor al-boqiya” asarida qadimgi xalqlar tarixi, yil hisoblari, diniy bayramlar va madaniy an’analarni qiyosiy tahlil qilgan holda tarixiy bilimlarning manbaviy asosini mustahkamladi [4].

G‘arb arabshunosligida arab davlatlari tarixi, tili, diniy merosi va madaniyati alohida ilmiy yo‘nalish sifatida o‘rganildi. Arabshunoslik Yevropada dastlab diniy, diplomatik va filologik ehtiyojlar asosida shakllangan bo‘lsa, keyinchalik tarix, manbashunoslik, etnografiya, siyosiy tarix va madaniyatshunoslik bilan bog‘liq mustaqil tadqiqot sohasiga aylandi. Arabshunoslikning tor ma’nodagi tushunchasi arab xalqlarining tarixi, tili va adabiyotini o‘rganishni o‘z ichiga oladi [1; 27-b.].

Sovet sharqshunosligida arab davlatlari tarixi ko‘p hollarda ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar, sinfiy kurash, mustamlakachilik, milliy ozodlik harakatlari va siyosiy jarayonlar doirasida talqin qilindi. Bu yo‘nalishda manbalar bilan ishlash, arab tilidagi matnlarni tarjima qilish, xalifalik tarixi, arab mamlakatlarining yangi va eng yangi davr tarixi bo‘yicha muhim tadqiqotlar yaratildi. O.G. Bolshakovning xalifalik

tarixiga oid tadqiqotlari arab yozuvi, islomning ilk davri va arab jamiyatining siyosiy shakllanishini o‘rganishda muhim manbalardan biri hisoblanadi [2].

O‘zbek sharqshunosligida arab tili, islom tarixi, arab manbalari, hadis, tafsir, fiqh, tarixiy adabiyotlar va arab mamlakatlari bilan madaniy aloqalar masalalari keng o‘rganilgan. Mahalliy madrasalarda arab tilini o‘qitish an’anasi “Bidon”, “Mu’ziy”, “Zanjoniy”, “Avomil”, “Kofiya”, “Sharhi Mullo Jomiy” kabi darsliklar asosida olib borilgan. Bu ta’lim tizimi orqali talabalar fiqh, aqida, tafsir va hadis ilmlariga oid arab tilidagi klassik manbalarni o‘zlashtirganlar [1; 97-b.].

Tadqiqot metodologiyasi bir necha yondashuvga tayanadi:

Birinchidan, manbashunoslik yondashuvi orqali tarixiy manbalarning turlari, kelib chiqishi, mazmuni, ishonchlilik darajasi va ilmiy ahamiyati aniqlanadi.

Ikkinchidan, tarixshunoslik yondashuvi asosida arab davlatlari tarixi bo‘yicha mavjud ilmiy qarashlar, maktablar, davrlar va nazariy yo‘nalishlar tahlil qilinadi.

Uchinchidan, qiyosiy yondashuv yordamida musulmon, G‘arb, Sovet va o‘zbek sharqshunosligi tajribalari solishtiriladi.

To‘rtinchidan, pedagogik-metodik yondashuv asosida mavzuni o‘qitishda interaktiv metodlar, test topshiriqlari, nazorat savollari va tushunchalar tahlilidan foydalanish imkoniyatlari baholanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Arab davlatlari tarixshunosligini o‘qitishda eng avvalo tarixiy manba tushunchasini to‘g‘ri anglatish zarur. Tarixiy manba uzoq o‘tmishdan qolgan, jamiyat hayotining muayyan bosqichini aks ettiruvchi moddiy va ma’naviy yodgorliklar majmuasidir. Manbashunoslik esa tarixiy manbalarni aniqlash, turkumlash, tavsiflash, tahlil qilish va ulardan ilmiy foydalanish usullarini o‘rganuvchi soha hisoblanadi [1; 6-b.]. Shu sababli arab davlatlari tarixini o‘qitishda talabalar nafaqat tarixiy voqealarni, balki ularni yoritgan manbalarni ham tanqidiy o‘rganishlari lozim.

Arab davlatlari tarixiga oid manbalarni bir necha guruhga ajratish mumkin: moddiy manbalar, etnografik manbalar, lingvistik manbalar, xalq og‘zaki ijodi, yozma manbalar, tarixiy-geografik va biografik asarlar. Moddiy manbalar arab jamiyatining qadimgi turmush tarzi, shaharsozlik, savdo yo‘llari, diniy inshootlar va madaniy yodgorliklar tarixini o‘rganishda muhim ahamiyatga ega. Etnografik manbalar esa arab xalqlarining urf-odatlari, qadriyatlari, kundalik hayoti va ijtimoiy munosabatlarini tahlil qilish imkonini beradi. A.M. Axunov arab mamlakatlari etnografiyasini o‘rganish sharqshunos mutaxassis uchun muhim ekanini, arab tilini bilish arab olamiga kirish uchun dastlabki vosita bo‘lsa, an’analar va odob-axloq qoidalarini bilish ishonchli muloqot uchun zarurligini qayd etadi [3; 15-b.].

Yozma manbalar arab davlatlari tarixini o‘rganishda alohida o‘rin tutadi. Rasmiy hujjatlar, farmonlar, moliyaviy daftarlar, rasmiy yozishmalar, tarixiy solnomalar, tabaqot asarlari, biografik to‘plamlar va geografik asarlar arab tarixining siyosiy, iqtisodiy va madaniy qirralarini ochishga xizmat qiladi. Biroq yozma manbalar bilan ishlashda ehtiyotkorlik talab etiladi. Chunki ayrim manbalarda hukmdorlar, saroy doiralari yoki muayyan siyosiy guruhlar manfaatlari aks etgan bo‘lishi mumkin. Shu bois bir tarixiy voqea yoki jarayonni o‘rganishda bitta manba bilan cheklanmay, turli manbalarni qiyosiy tahlil qilish zarur [1; 10-b.].

Arab yozuvi va arab tilining shakllanishi ham tarixshunoslikni o‘qitishda muhim mavzulardan biridir. Arablar dastlab turli yozuv tizimlaridan foydalanganlar. O.G. Bolshakov arablar uzoq vaqt o‘z yozuviga ega bo‘lmaganini, janubda janubiy arab yozuvi, shimolda esa oromiy yozuv variantlaridan foydalanganini ta’kidlaydi [2; 36-b.]. Arab yozuvining shakllanishi keyinchalik Qur’on matni, hadislar, tarixiy solnomalar, fiqh va adabiy merosning yozma shaklda saqlanishiga imkon yaratdi. Shu jihatdan arab yozuvi nafaqat tilshunoslik, balki tarixshunoslik va manbashunoslik uchun ham muhim ilmiy obyekt hisoblanadi.

Musulmon tarixshunosligi an’analarini o‘qitishda isnod tizimi, siyrat va mag‘oziy adabiyotlari, xalifalik tarixiga oid solnomalar, tarixiy-biografik asarlar alohida yoritilishi lozim. Isnod rivoyatlarning naql zanjiri sifatida tarixiy ma’lumotlarning ishonchliligini tekshirishga xizmat qilgan. Mag‘oziy adabiyotlari esa dastlab Payg‘ambar hayoti va harbiy yurishlari haqidagi ma’lumotlarni to‘plashga qaratilgan bo‘lib, keyinchalik islom tarixshunosligining muhim yo‘nalishiga aylandi [1; 21-b.]. Bu mavzular talabalarga musulmon tarixchilari voqealarni qanday usulda qayd etgani va ularning ilmiy uslubi nimalarga tayanganini tushunishga yordam beradi.

Tarixshunoslik tushunchasini o‘qitishda uning tarix fanining tarixini o‘rganuvchi soha ekani alohida tushuntirilishi zarur. Tarixshunoslik muayyan davrda yaratilgan tarixiy tadqiqotlarni, ilmiy maktablarni, tarixiy bilimlar taraqqiyotini, tarixiy adabiyotlarda voqealar qanday talqin qilinganini o‘rganadi [1; 22-b.]. Arab davlatlari tarixshunosligini o‘rganish orqali talabalar bitta tarixiy hodisa turli davr, muhit va ilmiy maktablarda turlicha baholanishi mumkinligini anglaydilar.

Arab davlatlari tarixini o‘qitishda interaktiv metodlardan foydalanish samarali natija beradi. “Tushunchalar tahlili” metodi talabalarning manbashunoslik, tarixiy manba, moddiy manba, yozma manba, arab yozuvi, tarixiy solnoma, xronologiya kabi tushunchalarni o‘zlashtirish darajasini aniqlashga xizmat qiladi [1; 14-b.]. Bu

metod orqali talaba tushunchani yodlab qolmaydi, uning mazmunini izohlaydi, qo‘llanish holatini aniqlaydi va tarixiy tadqiqotdagi ahamiyatini tushunadi.

Nazorat savollari va test topshiriqlari ham o‘quv jarayonining muhim qismidir. Masalan, “Manbashunoslik fani nima?”, “Tarixiy manbalar qanday turlarga bo‘linadi?”, “Arab yozuvi qanday shakllangan?”, “Musulmon tarixshunosligida isnod nimani anglatadi?” kabi savollar talabani mavzuga faol jalb qiladi [1; 13-16-b.]. Test topshiriqlari esa bilimni tezkor tekshirish, asosiy tushunchalarni mustahkamlash va talabalarni mustaqil tayyorgarlikka yo‘naltirish imkonini beradi.

Tahlil natijalari shuni ko‘rsatadiki, arab davlatlari tarixshunosligini o‘qitishda quyidagi metodik tamoyillar muhim ahamiyatga ega. Birinchidan, mavzu voqeaviy tarix bilan cheklanmasdan, manbalar va tarixiy talqinlar tahlili asosida berilishi kerak. Ikkinchidan, arab, G‘arb, Sovet va o‘zbek sharqshunosligi yondashuvlari qiyosiy tahlil qilinishi lozim. Uchinchidan, talabalarda arab yozuvi, tarixiy terminlar, yozma manbalar va tarixiy solnomalar bilan ishlash ko‘nikmasi shakllantirilishi zarur. To‘rtinchidan, ta’lim jarayonida interaktiv metodlar, savol-javob, tushunchalar tahlili, test va mustaqil topshiriqlardan foydalanish fan samaradorligini oshiradi.

Mazkur yondashuvlar arab davlatlari tarixini o‘rganishda talabalarni tayyor ma’lumotni qabul qiluvchi tinglovchi sifatida emas, tarixiy dalillarni tahlil qila oladigan, manbalarni solishtira oladigan, ilmiy fikr yuritishga qodir tadqiqotchi sifatida shakllantirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Arab davlatlari tarixshunosligi va manbashunosligini o‘qitish oliy ta’limda tarixchi mutaxassislarni tayyorlashning muhim tarkibiy qismidir. Mazkur fan talabalarga arab davlatlari tarixini faqat siyosiy voqealar ketma-ketligi sifatida emas, manbalar, ilmiy maktablar, tarixiy talqinlar va metodologik yondashuvlar asosida o‘rganish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari arab davlatlari tarixini o‘qitishda manbashunoslik va tarixshunoslik yondashuvlarini uyg‘un qo‘llash zarurligini ko‘rsatadi. Tarixiy manbalarni turkumlash, yozma manbalarni tanqidiy tahlil qilish, arab yozuvi va musulmon tarixshunosligi an’analarini o‘rganish talabalarda tarixiy tafakkurni rivojlantiradi. G‘arb, Sovet, arab va o‘zbek sharqshunosligi tajribalarini qiyosiy o‘rganish esa tarixiy hodisalarga bir tomonlama yondashuvdan saqlaydi.

O‘quv jarayonida “Tushunchalar tahlili”, nazorat savollari, test topshiriqlari va mustaqil tahliliy vazifalardan foydalanish talabalar bilimini mustahkamlash, ularni faol fikrlashga undash va ilmiy xulosa chiqarish ko‘nikmasini shakllantirishda

muhim ahamiyatga ega. Shu jihatdan arab davlatlari tarixshunosligini o‘qitish metodikasini takomillashtirish nafaqat tarix ta’limi sifati, balki sharqshunoslik va xalqaro tarixiy-madaniy aloqalarni chuqur o‘rganish uchun ham muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Axmedov S.B. “O‘rganilayotgan mintaqa tarixi tarixshunosligi” (Arab davlatlari). Uslubiy qo‘llanma. - Toshkent: Oriental universiteti, 2025. - 128 b.
2. Большаков О.Г. История халифата: в 4 т. Т. 1. Ислам в Аравии, 570–633. - М.: Наука, 1989. - 312 с.
3. Ахунов А.М. Основы этнографии стран Арабского Востока: учебное пособие для студентов вузов. - Казань: Изд-во Казанского университета, 2014. - 176 с.
4. Беруний Абу Райҳон. Осор ал-боқия ан ал-қурун ал-холия. - Тошкент: Фан, 1968. - 488 б.
5. Ибн Халдун. Муқаддима. - Қоҳира: Дор ал-фикр, 2004. - 732 б.
6. Табари Абу Жаъфар Муҳаммад ибн Жарир. Тарих ар-русул ва-л-мулук. - Бейрут: Дор ат-турос, 1967. - Ж. 1. - 672 с.
7. Алимова Д.А. История как история, история как наука. - Ташкент: Узбекистан, 2008. - 280 с.
8. Karimov N. XX asr boshlarida Turkistonda sharqshunoslik va tarixiy tafakkur. - Toshkent: Fan, 2019. - 216 b.

MUNDARIJA

1.	ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В ПСИХОЛОГИЧЕСКОМ СОПРОВОЖДЕНИИ ПОДРОСТКОВ: ДИАГНОСТИЧЕСКИЙ И ПРОФИЛАКТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ Алимова Елена Геннадьевна	4
2.	G. BARDIYERNING TOLERANTLIK UCH KOMPLEKSLI MODELI TAVSIFI Bafayev Muxiddin Muxammadovich	14
3.	MAKTAB VA SINF MUHITINING KONTEKSTIDA O‘QUVCHILARNING ICHKI NAZORAT LOKUSINING RIVOJLANISH Celal Alğan	19
4.	OILADA OTA-ONA FARZAND MUNOSABATLARINI MILLIY TARBIY ASOSIDA TASHKIL QILISHNING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK IMKONIYATLARI Jabborov Xazrat Xusenovich	27
5.	LIDERLIK PSIXOLOGIYA FANINING TADQIQOT PREDMETI SIFATIDA Jumanazarov Bekzod Begnazarovich	37
6.	SHAXS KOGNITIV ONTOGENEZI VA AVLODLAR NAZARIYASI L.S. Tursunov	45
7.	SOCIAL-PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF DEVELOPING HR MANAGERS PROFESSIONAL COMPETENCIES IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION M.M. Abdukarimov	53
8.	YUQORI SINF O‘QUVCHILARIDA SUITSIDAL XAVF DARAJASINI PASAYTIRISHDA PSIXOPROFILAKTIK VA PSIXOKORREKSION METODLARNING EKSPERIMENTAL TAHLILI Qodirova Shoxidabonu Sobirjon qizi	57
9.	OILAVIY QADRIYATLAR VA PROSOTSIAL XULQ-ATVOR SHAKLLANISHI Rasulova Dildora Shuhratovna	65
10.	QARISH JARAYONINING PSIXOFIZIOLOGIK VA EPIGENETIK MEXANIZMLARI: NAZARIY TAHLIL VA AMALIY YONDASHUVLAR Umirov Shaxrizod O‘rol o‘g‘li	69
11.	PSYCHOLOGICAL FACTORS IN THE FORMATION OF NEW MORAL VALUES IN STUDENTS Umirzakova Nargiza Ismailovna	74
12.	ВОЗРАСТНЫЕ ОСОБЕННОСТИ КРИМЕНАЛЬНОГО ПОВЕДЕНИЯ У ПОДРОСТКОВ Махмудова Д.А.	78

MUNDARIJA

13. KREDIT-MODUL TIZIMIDA TARBIYAVIY ISHLARNI TAKOMILLASHTIRISH YO‘LLARI
Ibragimova Gulsanam Nematovna 82

14. TALABALARDA TANQIDIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISH O‘QUV JARAYONI SIFATINI OSHIRISHNING ASOSIY OMILI
Jalilov Nodirjon Azamatovich 89

15. SUN’IY INTELLEKT VOSITALARIDAN TARBIYAVIY JARAYONDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI
Karimova Barno Ergashevna 95

16. TA’LIM SIFATINI BOSHQARISHNING XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA KVALIMETRIK PARAMETRLARINI TAKOMILLASHTIRISH
Karimova M.M. 102

17. CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG‘ICH TAYYORGARLIK FANI O‘QITUVCHISINING KASBIY KOMPETENSIYASI VA METODIK MAHORATI
Uzoqov A.A. 110

18. INNOVATSION TARBIYA TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TALABALARNING MA’NAVIY KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH
Xabibullayeva Shaxlo Ulmesovna 116

19. ARAB DAVLATLARI TARIXSHUNOSLIGINI O‘QITISHNING METODIK ASOSLARI
Axmedov Sanjar Bektemirovich 122

20. XIX ASR IKKINCHI YARMIDA ZARAFSHON OKRUGIDA SOLIQ MUNOSABATLARI VA ROSSIYA IMPERIYASI MUSTAMLAKACHILIK SIYOSATI
Bo‘tayev Jonibek Shodiyevich 129

21. MUSTAQILLIK YILLARIDA XORAZMDA URUSH QATNASHCHILARINI E’ZOZLASH SIYOSATI
Ishchanova Oybika Farhod qizi 136

22. AFG‘ONISTONDA XX ASRNING 90-YILLARDA HOKIMYAT UCHUN KURASHDA ETNOSIYOSIY OMILNING ROLI
Sharipov Shohruz Faxriddin o‘g‘li 143

23. JADIDLAR QARASHLARIDA XOTIN-QIZLAR TA’LIMI MASALASI
Xabibullo Xoji Muxammadyusuf Alisher o‘g‘li 151

24. RAHBAR NUTQINING KOMMUNIKATIV VA NUTQIY TA’SIRCHANLIK MUAMMOLARI
Xalilova Ruxsora Raupovna 158

Materiallar ko‘chirib bosilganda **“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar”** jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart.

***

Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.
Ilmiy maqolalar tahririyat tomonidan ko‘rib chiqiladi. Tahririyat a’zolarining jurnal ruknlariga mos kelmagan, ko‘rsatilgan talablarga mos bo‘lmagan maqolalarni nashr qilmaslik huquqi bor.

***

“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” jurnali 05.05.2026-yildan O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy litsenziya asosida faoliyat yuritadi.

***

Yuborilgan maqolalarning barchasi “Antiplagiat” tizimida tekshiriladi.
Jurnalda nashr etilgan materiallar va ma’lumotlarning to‘g‘riligiga mualliflar mas’ul.

“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” ilmiy-amaliy metodologik jurnali barcha ta’lim muassasalari va ilmiy izlanuvchilarni hamkorlikka chorlaydi.

Muassis: “Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” MCHJ
Tahririyat manzili: Toshkent shahar Sergili tumani Yangi Bunyodobod MFY 8-uy
https://fanlararotadqiqotlar.uz/

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VAZIRLIGI HUZURIDAGI
AXBOROTLASHTIRISH VA TELEKOMMUNIKASIYALAR SOHASIDA NAZORAT INSPEKSIYASI

ГУВОҲНОМА

№1564147 Фаол

"FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR" MAS'ULIYATI CHEKLANGAN JAMIYAT

Оммавий ахборот воситаси давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома

ЛИЦЕНЗИЯ РЕЕСТРИ БЎЙИЧА ТАРТИБ РАҚАМИ
C-5669890

СТИР (СОЛИҚ ТЎЛОВЧИНИНГ ИДЕНТИФИКАЦИОН РАҚАМИ)
312386344

АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ
05.05.2026дан - - чексиз

ЖОЙЛАШГАН МАНЗИЛИ (ПОЧТА МАНЗИЛИ)
Тошкент шаҳри, Сирғали тумани, Янги Бунёдобод МФЙ, Сергели 6а мавзеси, 8-уй, 148-хонадон

ВАКОЛАТЛИ ОРГАН
Ўзбекистон Республикаси Рақамли технологиялар вазирлиги ҳузуридаги Ахборотлаштириш ва телекоммуникациялар соҳасида назорат инспекцияси

05.05.2026 18:22
TAQDIM ETILGAN SANA

Гувоҳнома **№1564147**

Faoliyat turi

Оммавий ахборот воситаси сифатида фаолиятни амалга ошириш

Qo'shimcha ma'lumotlar

ҚЎШИМЧА МАЪЛУМОТЛАР

Оммавий ахборот воситасининг номи	Fanlararo ilmiy tadqiqotlar
Оммавий ахборот воситасининг тили	o'zbek, rus va ingliz tili
Оммавий ахборот воситасининг тури	Журнал

ТАРҚАТИЛИШ ҲУДУДИ ВА ШАКЛИ

Тарқатилиш ҳудуди ва шакли	Республика миқёсида
Viloyat	
Тарқатилиш шакли	Онлайн

License SYSTEM

05.05.2026 18:22
TAQDIM ETILGAN SANA